

МЕКТЕП МЕНЕН АТА-ЭНЕЛЕРДИН КЫЗМАТТАШУУНУН ЖАҢЫ ФОРМАЛАРЫ
НОВЫЕ ФОРМЫ СОТРУДНИЧЕСТВО РОДИТЕЛЕЙ СО ШКОЛОЙ
NEW FORM OF PARTNERSHIP OF PARENTS AND SCHOOLS

Аннотация. Макалада азыр актуалдуу проблема болуп жаткан, өсүп келе жаткан баланы тарбиялоого, ошондой эле билим берүү ишин оптималдаштыруу максатында мектеп менен үй-бүлөнүн өз ара аракеттенүүсү арналган. Макалада окуу жана тарбиялоо процессинин натыйжалуулугун жогорулатуу максатында, мектеп менен үй-бүлөнүн өз ара аракеттенүү мүмкүнчүлүктөрү көрсөтүлгөн. Ата-эне менен мектептин кызматташуунун формаларына талдоо жүргүзүлгөн: команда куруу, виртуалдык байланыш сыяктуу.

Аннотация. Статья посвящена воспитанию подрастающего ребенка, что сейчас является актуальной проблемой, а также взаимодействию школы и семьи в целях оптимизации образовательной деятельности. В статье показаны возможности взаимодействия школы и семьи с целью повышения эффективности процесса обучения и воспитания. Был проведен анализ форм сотрудничества родителей и школы: команда-образования, таких как виртуальное общение.

Abstract. The article is devoted to the upbringing of the growing child, which is now an actual problem, as well as the interaction between the school and the family in order to optimize educational activities. The article shows the possibility of interaction between the school and the family in order to increase the effectiveness of the process of education and upbringing. An analysis of forms of cooperation between parents and schools was carried out: team-building, such as virtual communication.

Ачкыч сөздөр: кызыкчылык, инсанды өнүктүрүү, мектеп, үй-бүлө, балдар, тарбия, мектеп – үй-бүлө кызматташтык.

Ключевые слова: интересы, развитие личности, школа, семья, дети, воспитание, школа-семья сотрудничество.

Key words: interests, personality development, school, family, children, education, school-family cooperation.

Билим берүү мекемелеринин жана үй-бүлөнүн өз ара уюштуруу маселеси, анын натыйжалуулугун жана максатка ылайыктуулугу педагогикалык практикада көп убакыт арал жетиштүү болуп саналат.

Коомдогу өзгөрүүлөрдүн ар бир жаңы этабы мектеп менен үй-бүлөнүн байланышын оптималдаштыруу маселесин чечүүгө жаңы чакырыктарды кошот. Ошентип, мисалы, 2020-жылы дүйнө пандемияга туш болду, бул адам жашоосунун көпчүлүк тармактарында онлайн форматка тез өтүүгө кызмат кылды. Мугалимдер жана ата-энелер да окуяларга тез жооп берип, өз ара мамилелерин, тил табышуу чекиттерин калыбына келтирип, эки алдыңкы социалдык институттардын өз ара аракеттенүү процессин ишке ашыруунун жана оптималдаштыруунун жолдорун издеши керек болчу.

Мектеп менен үй-бүлөнүн өз ара аракеттенүүсүн түзүү боюнча жаңы стратегияларды издөөнүн башкы милдети баланын кызыкчылыктарын урматтоо менен анын гармониялуу, ийгиликтүү инсанды өнүктүрүү гуманисттик идеясынан келип чыгат [1].

Мектеп менен үй-бүлөнүн өз ара аракеттенүүсүнүн моделин түзүүдө-артыкчылыкты сактоодо абдан маанилүү деп эсептейбиз. Албетте, мектеп жана анын педагогикалык курамы кесиптик компетенттүүлүк жагынан артыкчылыкка ээ. Бирок, үй – бүлө биринчи баланы социалдаштыруунун жана

тарбиялоонун, анын андан ары өнүгүшү, инсан жана жаран катары калыптанышы жүрүп жаткан негизди, пайдубалды түптөйт.

"Мектеп – үй-бүлө" топтомундагы артыкчылык принциби бузулганда, биз жоопкерчиликтин өтүшү, жогорулатылган талаптардын жана дооматтардын логикасыздыгы сыяктуу бир катар маселелерди байкайбыз. Мугалимдер баланын билимин, жөндөмүн, анын руханий адеп-ахлактык өнүгүүсүн, коомдогу инсан катары калыптанышын калыптандыруу үчүн ата-энелер тарабынан негизги жана жалгыз күч катары кабыл алынбашы керек.

Бирок, ата-энелер бир гана өнөктөш, каржы жана уюштуруу маселелери боюнча мектептин талаптарын аткаруучунун кызмат ордунда калууга тийиш эмес [2].

Натыйжалуу "мектеп-үй-бүлө" мамилесин куруунун экинчи маанилүү аспекти-кийлигишүү чектерин сактоо принциби. Ар бир тарап баланын жыргалчылыгы үчүн кам көрүү үчүн өз ара мамилелерин эмне үчүн куруп жаткандыгын унутпашы керек. Балдар билим берүү процессинин бардык предметтеринин бири-бирине болгон сый мамилесинин үлгүсүн көрүшү керек. Мектеп жана ата-энелер бирдей максаттарды көздөшсө, мазмуну карама-каршылыксыз белгилүү бир окшош тарбиялоо стратегиясын жүргүзүшсө, анда бала сүйүүнүн, урматтоонун, руханияттын бирдиктүү мейкиндигинде болот, анда анын өнүгүшү, өзүн-өзү ишке ашыруусу жана инсан катары калыптанышы үчүн мүмкүн болгон максималдуу шарттар түзүлөт.

Мугалимдер менен ата – энелердин өз ара аракеттенүүсүнүн салттуу формалары – чогулуштар, аңгемелешүүлөр, кат алышуулар-өзүнүн функционалы боюнча жетишерлик чектелген жана учурдун талабына жооп бербейт. Бүгүнкү күндө актуалдуу маселе болуп саналат өз ара аракеттенүү процессинин альтернативдүү, заманбап формаларын издөө, анын натыйжалуулугун жогорулатуу, координациялоо жана балдарды позитивдүү өнүктүрүүгө багытталган жалпы аракеттердин ырааттуулугу. Мисалы, адистер башкалардын арасында - виртуалдык байланышты белгилешет [3;4].

Онлайн баарлашуу жана өз ара аракеттенүү форматы бүгүнкү күндө коом акыркы эки жылда туш болгон көптөгөн жагдайлардан улам жетиштүү деңгээлде актуалдуу, бирок бул формат олуттуу кемчиликтерге ээ, бирок "мектеп- үй – бүлө" диалогунун катышуучуларынын убактысын кыйла үнөмдөйт. Интернеттеги байланыш жетишээрлик ортомчулукта, инсансыз жана көбүнчө мектеп белгилүү бир маалымат бергенде жана ата-эне анын керектөөчүсү болгондо бир тараптуу кабыл алынат. Мындай формат өз ара аракеттенүү жөнүндө эмес.

Мектеп менен үй – бүлөнүн өз ара аракеттенүүсүнүн дагы бир кызыктуу формасы катары бизге бизнестен, команда түзүүдөн келип чыккан инновациялык технологияны-тимбилдинг (команда түзүү) эсептейбиз. Бул ыкма мугалим менен ата-эненин ортосунда бекем, ишенимдүү жана сый мамиле түзүүдө абдан жакшы. Мындай формат ата – энелерди педагогикалык негиздерге үйрөтүүнү гана эмес, "ата – эне – мугалим", "ата – эне-ата", "ата-эне-бала", "бала-бала" сыяктуу маанилүү байланыштарда натыйжалуу, ачык өз ара аракеттенүү көндүмдөрүн калыптандырууну камтыйт, "ата-эне-мугалим-бала".

Команда куруу англис тилинен түз мааниде "команда түзүү" деп түшүнүлөт. Бул белгилүү бир тарбиялык стратегия, ага ылайык, адамдарды бирдиктүү максатка жетүү үчүн команда кылып бириктирүү, аларды күч-аракеттерди топтоо, өз ара колдоого жана өз ара жардамдашууга түрткү берүү ишке ашырылат. Команда куруу оюндарын "мүчөлөрдүн ар биринин ой жүгүртүүсүн жана иштешин үйрөнүү максатында жумушчу топтордун мүчөлөрүнүн өз ара аракеттенүүсү" деп аныктайт [2].

Тимбилдингдин алкагында жалпы тапшырманы аткаруу үчүн ар кандай оюн-тренингдерди өткөрүү максатка ылайыктуу. Командалык мелдештин максаты жеңиш эмес. Бул жерде, тескерисинче, утушта ар бир тарапта плюс болуп саналган болот, тактап айтканда, мындай өз ара аракеттенүүнүн башкы максатына жетүүгө жакындайт – балдардын гармониялуу жана ар тараптуу өнүгүүсү үчүн маанилүү зарыл шарттарды камсыз кылуу керек.

Мындай командалык иш иш-чаралардын циклин өткөрүүдө да көрсөтүлүшү мүмкүн, анда мектеп үй-бүлөлөргө балдардын инсандыгын ар тараптуу өнүктүрүүгө, тактап айтканда, балдарды тарбиялоонун усулдарын жана ыкмаларын тандоого, ата-энелердин мектепке карата сый жана ишенимдүү мамилесин калыптандырууга, ата-эненин аброюн бекемдөөгө көмөк көрсөтөт.

Мындай сабактар таасирдүү экенин негизин түшүнүү менен, тактикалык вариантта жүргүзүлүшү керек бул үй-бүлөнүн өзү эмес, үй-бүлөлүк билим берүү процесси камтыйт.

Демек, маалыматтарды берүү үчүн мектеп ата-энеге көптөгөн маселелерди түшүнүүгө, бала менен болгон мамилени жакшыртууга жардам бере ала турган максималдуу, изденүү менен кызматташтыктын эффективдүү форманы сунуштоо зарыл. Ошол эле, учурда мектептин өзү да баланы, үй-бүлө-

лук атмосфераны, анын өзгөчөлүктөрүн жакшыраак түшүнүү үчүн ата-энелер менен биримдикке муктаж. "Мектеп – үй-бүлө" өз ара аракеттенүүсү тарбия иштеринин натыйжалуулугун жогорулатып, аны жекече багыттап турат.

Адабияттар:

1. Головнева, Н. А. Методы и формы организации работы учителя с родителями младших школьников / Н. А. Головнева, Н. С. Саттарова, Е. А. Кузнецова // Начальное и дошкольное образование: опыт, проблемы, перспективы : Сборник материалов XII Всероссийской научно-практической конференции, Стерлитамак, 05 апреля 2023 года. – Стерлитамак: Уфимский университет науки и технологий, 2023. – С. 54-57.

2. Котльор Ф. Управление на маркетинга. София: Класика-и-стил, 2005.

3. Рамазаева Е. Н. Информационное пространство социальных сетей как новая площадка педагогического взаимодействия школы и семьи подростка // Известия Волгоградского государственного педагогического университета. 2020. № 7 (150). С. 25–29

4. Гусева, Е. Д. Особенности организации образовательного процесса во время пандемии COVID-19 / Е. Д. Гусева, А. В. Дубынина // Актуальные вопросы экономики и управления, Смоленск, 21–22 октября 2021 года. – Смоленск: Издательство "Маджента", 2021. – С. 89-91.
